

Leefmilieu
Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
06 41837798
NL26TRIO0788881558
burgernetwerk@leefmilieu.nl
www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 20 nummer 2
Juni 2022

Niet alleen de aarde wordt steeds heter, ook de discussies/debatten om deze aarde te redden zijn steeds meer verhit. Een gevolg van het toenemende besef bij velen dat het écht anders moet en de grote weerstand die deze verandering bij diverse groepen oproept. Het is een ongekend spannende tijd met de stikstofplannen, mogelijke rem op Schiphol, een Europees Parlement dat over klimaatdoelen moet beslissen en ga zo maar door. In deze Nieuwsbrief komt een aantal van deze onderwerpen, waar ook Leefmilieu zich voor inzet, voorbij om u op de hoogte te houden.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Mail daarvoor naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. Leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

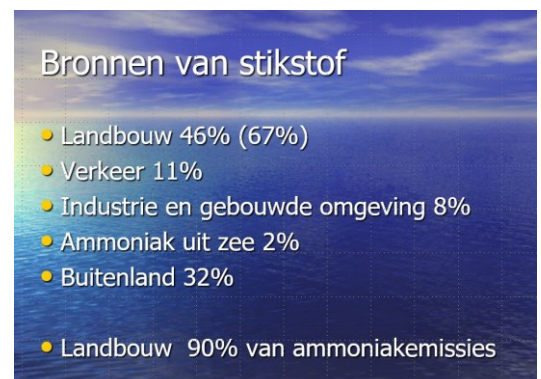
1. Presentatie: Stikstof, kunnen we het tij nog keren?
2. Houtstookverbod 'quick win' voor verbeteren luchtkwaliteit
3. Steeds meer groenten en fruit besmet met meest giftige bestrijdingsmiddelen
4. Stikstof: feiten versus propaganda van agro-trollen
5. Milieucommissie Europees Parlement stemt voor beperking biomassa voor hernieuwbare energie

1. Presentatie: Stikstof, kunnen we het tij nog keren?

April 2022. De afgelopen maanden blijkt uit verschillende rechterlijke uitspraken dat rechters het stikstofbeleid van de overheden meer dan zat zijn. De uitspraken betreffen 'extern salderen', 'technische maatregelen' en 'handhaving PAS-melders'. Steeds meer uitspraken getuigen hiervan en zorgen ervoor dat de druk voor de landelijke en provinciale overheden opgevoerd wordt om eindelijk échte keuzes in het stikstofdossier te maken.

Op 8 april gaf Johan Vollenbroek, van Mobilisation for the Environment en bestuurslid van Leefmilieu, een presentatie waarin hij uitleg gaf over de stand van zaken in het stikstofdossier en hoe we als milieuorganisaties de druk hoog houden om ervoor te zorgen dat de politiek de juiste keuzes gaat maken.

Hij ging in op de noodzakelijke maatregelen voor de landbouw, de integratie met maatregelen tegen klimaatverandering, vermindering van stikstofuitstoot van verkeer (deels sluiten van vliegvelden) en de overstap naar opwekking van duurzame energie (stoppen met houtstook). Als externe kosten worden meeberekend dan levert dit geld op. In samenhang met klimaat,

biodiversiteit en gezonde voeding zorgt het voor een win-win situatie. Hiervoor zijn een kabinet met visie en politici met lef nodig. Aldus Johan Vollenbroek

[Bekijk de sheets van de presentatie](https://tinyurl.com/johan-stikstof) op <https://tinyurl.com/johan-stikstof>

10 juni 2022: stikstofplannen kabinet

Eindelijk, 3 jaar na de Raad van State uitspraak, ligt er een plan waarin niet om de harde waarheid heen gedraaid wordt. De regering vertoont daadwerkelijk enig lef. Het veroorzaakt dan ook de nodige reuring: partijen zijn bang bij de Provinciale Staten verkiezingen afgerekend te worden en boeren staan weer op hun achterste tractorwielen.

Wij zijn voorzichtig positief, maar plaatsen toch ook de nodige kanttekeningen:

- De aanpak van andere vervuilers dan de landbouw ontbreekt (luchtvaart, industrie). Dit is onterecht en zorgt voor meer polarisatie.
- Provincies zijn uitvoerders. Juist in de provinciebesturen zijn er relaties met boerenorganisaties en dat geeft een groot spanningsveld.
- Er is nog een jaar de tijd voor de plannen, in die tijd dus nog geen reducties en dus nog meer schade aan de natuur.

Eerst nog zien of deze plannen stand houden. Onze oproep aan politici: houdt de rug recht en zwicht niet wéér voor trekkerprotesten en angst voor de eigen achterban.

2. Houtstookverbod ´quick win´ voor verbeteren luchtkwaliteit

OP 2 juni 2022 vond een rondetafelgesprek luchtkwaliteit plaats met de commissie Infrastructuur en Waterstaat. Vertegenwoordigers vanuit wetenschap (o.a. Prof. Brunekreef, UU), juridische praktijk (Valentijn Wösten), maatschappelijke organisaties (o.a. Machteld Derks Stichting Houtrookvrij) en oncologisch arts en initiatiefnemer Artsenforum Gezondheid, Natuur en Milieu (Dhr. Van Bebber) deelden hun kennis en visie over de luchtkwaliteit in Nederland met de aanwezige Kamerleden.

Van alle vertegenwoordigers was de input niet mals:

- Schone Lucht Akkoord te vrijblijvend;
- Aangescherpte WHO-normen fijn stof worden niet gehaald in 2030;
- Openbaar bestuur neemt geen regie, ondanks stapels wetenschappelijk bewijs;
- Burger is onvoldoende beschermd tegen ziekmakend milieu.

Ook werd gewezen op de kansen die er liggen doordat de grote crises van nu (klimaatcrisis, stikstofcrisis, luchtkwaliteit) juist gezamenlijke oplossingen hebben. Elektrificatie van verkeer leidt immers tot minder fijn stof, duurzame energieopwekking geeft minder luchtmissies (mits geen biomassa verstoekt wordt), vermindering ammoniakuitstoot leidt ook tot minder secundair fijn stof. Professor Krol van de Wageningen Universiteit benadrukte dat dit win-win situaties zijn, maar dat voor de luchtkwaliteit zeker op korte termijn ook impopulaire maatregelen nodig zijn, zoals bijvoorbeeld het instellen van een verbod op houtstook. Ook Prof. Brunekreef noemde het stoppen van houtstook een noodzakelijk stap in verbeteren van de luchtkwaliteit.

Valentijn Wösten merkte terecht op dat de zeer beperkte aanwezigheid van Kamerleden bij dit gesprek (slechts 5 partijen vertegenwoordigd) symboliseert hoe laag milieu en gezondheid op de politieke agenda staat. Laten we hopen dat de heldere inbreng van de sprekers toch weer een duwtje in de goede richting heeft gegeven.

Bekijk rondetafelgesprek en de position papers op: <https://tinyurl.com/2ekamer-houtstook>

3. Steeds meer groenten en fruit besmet met meest giftige bestrijdingsmiddelen

Er is in Europa een sterke toename van groenten en fruit in de winkel met restanten van de meest giftige bestrijdingsmiddelen. Dat blijkt uit een nieuwe studie van Pesticide Action Network Europe (PAN Europe). De analyse van bijna 100.000 monsters van populaire soorten verse groenten en fruit die in Europa worden geteeld, laat in 9 jaar tijd een stijging van 53% zien in het aantal monsters dat vervuild is met de meest gevaarlijke pesticiden. Ook is het aantal verschillende giftige bestrijdingsmiddelen per product gestegen. De studie van PAN Europe is in tegenspraak met de beweringen van de Europese Commissie dat Europese boeren minder bestrijdingsmiddelen gebruiken, die verband houden met kanker en andere ernstige ziekten.

De onderzoekers hebben zich gericht op de 55 gevaarlijkste actieve stoffen, die worden gebruikt om honderden verschillende bestrijdingsmiddelen (formuleringen) te maken. Deze 55 zijn door Europese autoriteiten geïdentificeerd als zeer giftig voor mens, dier en milieu. Zij dienen vervangen te worden door minder giftige alternatieven. Ze worden Kandidaten voor Vervanging (afgekort KvV) genoemd. De 55 KvV veroorzaken elk één of meer ernstige gevolgen voor de gezondheid, zoals kanker, misvormingen bij de geboorte of hartaandoeningen, en zijn zeer schadelijk voor de biodiversiteit. Overheden zijn verplicht om deze KvV uit te faseren (te vervangen door minder gevaarlijke alternatieven), te beginnen in 2011. Uit een rapport van de Europese Commissie in 2019 blijkt dat er geen enkele is uitgefaseerd. Boeren zijn in de loop van de tijd bestrijdingsmiddelen met hogere aantallen (combinaties) van giftige actieve ingrediënten gaan gebruiken om onkruid en plagen te bestrijden die resistent zijn geworden tegen eerdere formuleringen.

PAN Europe is een nieuwe campagne over KvV gestart. PAN Europe roept op tot een onmiddellijk verbod van de 12 meest giftige bestrijdingsmiddelen, waar de bevolking aan is blootgesteld. Daarnaast ook tot een herziening van alle andere bestrijdingsmiddelen die een van de 55 gevaarlijkste actieve ingrediënten bevatten.

Kijk voor verdere informatie op: <https://tinyurl.com/campagne-PAN>

Lees het hele rapport (Forbidden Fruit, mei 2022) op: <https://tinyurl.com/PANForbiddenFruit>

4. Stikstof: feiten versus propaganda van agro-trollen

Steeds meer politici en vertegenwoordigers van de vee-industrie profileren zich als stikstofontkenner of als lid van de twijfelbrigade – een begrip dat inmiddels als geuzennaam is geadopteerd door de Boer Burger Beweging. Boeren en aan de boerenstand gelieerde onderzoekers, die ingrijpen door de overheid proberen af te wenden, verspreiden een golf aan desinformatie. Deze desinformatie komt erop neer dat de stikstofcrisis niet veel meer is dan een hoax.

Het meest recente rapport van ecooloog Roland Bobbink kan behulpzaam zijn om het debat met hoax-aanhangers aan te gaan. Het mooie aan dit rapport is dat het zich concentreert op waar het allemaal om te doen is: de staat van instandhouding van de Natura-2000 gebieden. De feiten zijn zeer bruikbaar als weerwoord op de aanhoudende propaganda van agro-trollen als zou de natuur er prima voorstaan.

In “[Effecten van stikstofdepositie nu en in 2030: een analyse](#)” presenteert Bobbink een zwarte lijst van dertien habitattypen, waarvoor een snelle reductie van stikstofdepositie zeer hard nodig

is. Het is voor deze habitattypen nu of nooit. Het gaat dan bijvoorbeeld om oude eikenbossen, zandverstuivingen, heischrale graslanden, actieve hoogvenen en veenmosrietlanden. “Bescherming van de meest gevoelige natuur via adequate en snelle reductie van de atmosferische stikstofdepositie is cruciaal om de sluipende verslechtering – of zelfs het verdwijnen van habitats – te stoppen en om de degradatie in de toekomst nog te kunnen terugdraaien via herstelbeheer”, aldus Bobbink.

Niet alleen de stikstofdepositie moet drastisch naar beneden, er zijn ook meer herstelmaatregelen nodig. In minimaal de helft van de dertig stikstofgevoelige habitat(sub)typen zijn de voorgenomen herstelmaatregelen onvoldoende, gelet op de matig ongunstige tot ongunstige staat van instandhouding. Ze zullen niet helpen om verslechtering of dreigende verslechtering afdoende tegen te gaan.

Bobbink, R. (2021). Effecten van stikstofdepositie nu en in 2030: een analyse. Onderzoekcentrum B-WARE, Nijmegen. Rapportnummer RP-20.135.21.35. Opdrachtgever: Greenpeace Nederland. Bekijk het rapport op: <https://tinyurl.com/RapportBobbink>

5. Milieucommissie Europees Parlement stemt voor beperking biomassa voor hernieuwbare energie

De Milieucommissie van het Europees Parlement (Commissie ENVI) heeft op 16 mei 2022 gestemd vóór het verminderen van biomassasubsidies door verbranding van bomen en andere bosbiomassa. Ook het meetellen van biomassaverbranding voor Europese en nationale doelstellingen voor hernieuwbare energie wil de Milieucommissie beperken. De commissie wil subsidies voor de verbranding van zogenoemde primaire biomassa (biomassa die rechtstreeks uit bossen wordt gewonnen) afschaffen. Er blijven echter vrijstellingen voor bossen die zijn aangetast door branden, plagen en ziekten. Daardoor blijft er een aanzienlijke potentiële maas in de komende vernieuwing van de Richtlijn Hernieuwbare energie (RED II) voor het gebruik van primaire houtige biomassa. Verbranding van zogenoemde secundaire houtige biomassa (zoals houtafval van zagerijen en sloophout) mag wel meetellen voor de EU-doelstellingen voor hernieuwbare energie en komt in aanmerking voor subsidies. Daarbij dient secundaire biomassa eerst hoogwaardig te worden toegepast, alvorens het mag worden verbrand (cascaderingsprincipe). Een hoogwaardige toepassing is bijvoorbeeld het gebruik van resthout voor houtvezelplaat. Daarbij blijft koolstof voor langere tijd vastgelegd.

Leefmilieu vindt dit een positieve stap in de richting van herstel van bossen voor klimaat en natuur, en verwelkomt de uitkomst voorzichtig als belangrijke stap op weg naar een Europees klimaatbeleid zonder biomassaverbranding, maar waarschuwt voor mazen in de Richtlijn. De milieucommissie onderkent de problemen met biomassaverbranding, in lijn met het besluit van de Nederlandse regering van 22 april 2022 om biomassasubsidies voor lage temperatuurverwarming (warmtenetten en kastuinbouw) per direct te schrappen.

Op 13 juli 2022 komt de Commissie Industrie, Onderzoek en Energie (Commissie ITRE) van het Europees Parlement met een besluit over dit voorstel. Medio september stemt het Europees parlement over de herziening van de RED. Daarbij worden de adviezen van de Commissie ENVI en ITRE meegenomen.

Na de stemming in het Europees Parlement volgen de onderhandelingen tussen de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad van klimaatministers van de lidstaten over de voorstellen. In december 2022 zal naar verwachting de algehele besluitvorming over de RED zijn afgerond.